Ч. 134 (928). Львів, неділя 16 червня 1918. Рік IV.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 16 сот. На провінції 20 сот.

політична, економічно-суспільна часопись. (Редакція Руська ч. 3.)

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Становище У. П. Репрезентації.

Віденьь, 14-го червня (Ткб.). — На нинішнім повнім засіданю Української Парляментарної Репрезентації рішено одноголосно, з огляду на останні польські постанови, услівєм для успішної парляментарної праці вважати запевнене міродатних чинників у тім, що берестейський договір точно буде переведений і що домагане укр. народу в Австрії в напрямі утвореня окремого українського коронного краю з укр. частии Галичини і Буковини буде сповнене.

Заспокоєне польських домагань мусіла би Українська Парляментарна Репрезентація стрінути найострійшою опозицією.

Укр.-російський мир.

Київ, 14-го червня. (Ткб.) — Тимчасовий російсько-український договір зістав підписаний нині в полудне. — Його зміст є: припинене ворожих кроків, облегчене обостороннього повороту горожан, виміна полонених, приготовлене виміни зелізничих матеріялів, навязане торговельних зносин і охотність до заключеня вскорі оконечного мира.

Відділи українського війська.

„Zeit“ доносить: Довідуємо ся, що цісар видав розпорядок, щоби творити відділи українського війська. Їх осідком буде покищо Відень (!). Командантом стане полковник ґенерального австр. штабу Кренайс.

Ріжниці у польському питаню.

Віденьь 14. червня. Як довідує ся з достовірних жерел берлінський кореспондент „Neue Fr. Presse“ ґр. Буріян вичерпуюче предложив причини, які його склонюють обставати при австрійсько-польській розвязці. Заступники німецького правительства відповіли наведенем своїх протиарґументів. Німецьке правительство узасаднює своє відмовлююче становище, яке опирає на політичних і мілітарних основах тим, що також публична опінія в Німеччині не вважає австрійсько-польської розвязки бажаною. Політична частина союзного договору не представляє ніяких трудностий, а також згода у справі військової конвенції повинна би наступити. Головні питаня відносять ся до справи господарської і німецьке правительство вірить, що тут може прийти до порозуміня, так, що польське питане не буде більше являти ся переконою.

Адміністрація нашої часописі находить ся при улиці Сикстуській ч. 21.

Німецькі посли а парлямент.

Віденьь 14 червня.

На нинішнім повнім засіданю союза німецьких народних партій принято резолюцію, в котрій сказано, що німецькі посли є за скликанем парляменту, як-що він буде здібний ухвалити всі державні конечности.

Як ненімецькі сторонництва не змінять свого дотеперішного становища, то держава мусить запевнити собі всі свої потреби і без парляменту. На се годять ся німецькі посли.

Вони будуть попирати теперішне правительство, як воно витріває на своїм дотеперішнім становищи і енерґічно буде поборювати всі спроби, щоби із внутра розсадити монархію. В резолюції заявлено жаль, що Поляки через приняте краківських резолюцій унеможливлюють скликане парляменту. Німецькі посли витревають на своїм становищи, поки в Австрії не наступить хвиля, що всі народи получать ся для спільної праці.

„Neue Freie Presse“ довідуєть ся, що причиною принятя краківських резолюцій було неприєднане становище п. [illegible]ора. Підчас переговорів сего посла з д-ром Зайдлером запитав Кендзьор міністра про „тайний“ договір правительства з Українцями в справі адміністраційного поділу Галичини. На се мав відповісти д-р Зайдлер: О скілько ходить о довірочні запевненя, то про се я нічого не можу сказати. Ся заява д-ра Зайдлера послужила до принятя звісних польських резолюцій.

„Polnische Nachrichten“ доносять, що Мадяри порадили Полякам, щоби вони помирились з німецькими сторонництвами в ціли уздоровленя парляменту і політичного житя в Австрії.

„Kolo polskie“ скликано на засідане на день 21. червня.

Рішене про скликане парляменту на літню сесію не запало.

На західнім фронті.

Берлін, 14 червня. На полудневий захід від Ноайон жива артилерійська перестрілка. Під Курсель і Мері, а також в долині ріки Мац неприятель зновив свої протиприступи, котрі відбито з кровавими для нього втратами.

По обох сторонах дороги Соасон-Віер Котере вдерли ся ми до ліса Віер Котере. Армія ґенерала Бема здобула більше як 830 гармат. Число гармат здобутих від 27 мая військом нім. наслідника престола виносить 1050. В маю збили ми 23 неприятельських бальонів на припоні і 413 літаків. З сего 223 літаків упало поза нашими лініями. Ми стратили 23 бальонів на припоні і 180 літаків.

Борба о Париж.

„Daily Mail“ доносить з Парижа, що зорґанізовано і скріплено оборону Парижа. Численні американські і італійські війська прибули до Парижа. „Petit Parisien“ приносить вістку, що посли департаментів Сен і Оаз, Сен і Марн на засіданю в палаті послів обмірковували оборону Парижа. Виготовлено проґраму сеї оборони, а ріжні специялісти опрацьовують плян оборони. „Morningpost“ доносить з Базилеї, що замкнено всі зелізничі лінії до Парижа. Військове положене від 22 марта розвинуло ся на некорисгь французів.

Без банків і капіталу.

(і.) Зі всіх царин нашого національного житя найсумнійше представляє ся орґанізація наших фінансів. У нас все ще одинокими фінансовими одиницями являють ся всякого рода дрібні каси позичкові і щадничі, каси системи Райфайзена і родж[д]елівські, та всякі кредитові і щадничі товариства з обмеженою або необмеженою порукою членів.

Сі каси добрі були, як народня господарка переходила з февдальних умовин до капіталістичних. Головним їх завданем була борба з лихвою і дрібна грошева поміч дрібним сільським господарствам в виді незначних позичок. Оперті на законі о зарібкових стоваришенях каси сі клали собі метою взаїмну поміч членам і розвій їх матеріяльного добробиту. Однак вони не мали на меті і не мали сил і можности сфінансувати наші промислові і земельні предприємства і торговлю. Їм анї через думку не перейшло, щоби зцентралізувати наші народні грошеві капітали, обертати сими капіталами на широку скалю і стати п важним фінансовим чинником на міжнароднім фінансовім ринку. Сеї великофінансової діяльности не могли перевести наші товариства оперті на поруці і сим толкує ся також в значній мірі, що ми не могли розвинути свого великого промислу і торговлі, що не мали ні сил ні середників до належитого піднесеня нашої земельної господарки. Згадати би можна ту от хочби справу будови цегольні коло Львова, заложеня укр. цукроварні, фабрики мила і др. Сего всего не переведено, бо не було у нас фінансових заведень, які підняли би ся були сфінансованя сих предприємств. Через недостачу наших фінансових інституцій перейшов в чужі руки цілий наш рідний нафтовий промисл, через се саме не переведено до війни у нас належито парцеляції землї, яка дістала ся, бог знає, в чиї руки, через недостачу банків в часї війни ми не могли перевести ні одної більшої достави для армії і держави, через се саме не мали ми і не маємо змоги перевести належито державні позички. Як так дальше піде, то після війни ціла наша кредитова, земельна, торговельна і промислова господарка висовгне ся з наших рук і ми лишимось по віки вічні народом бідним, який не мати ме змоги користати з плодів своєї праці.

За се чужий капітал, чужі банкири і банки стягали і будуть стягати річно з нашого народа при помочи кредиту, торговлї, промислу, продажи всякого рода акцій, льосів і облїґацій міліонові бариші.

Ми остались народом бідним, без капіталу не тому, що у нас нема гроший. Гроший у нас було і є подостатком, але ми поводились і поводимось з ними, як сей біблійний

син, що закопав свій талант в землю. У нас недоставало „ґріндерського“ духа, витревалости і підприємчивости. Ми вдовоняли ся малим, не уміли належито поводитись з плодом людської праці репрезентованим в грошах. Демократичну ідеольоґію толковано у нас мильно в сей спосіб, що нам не потреба ні великих банків і банкирів, ні великих промисловців і купців. Нас зневолювала конкуренція інтернаціонального капіталу, яка проявлялась в політично-економічній господарці в тім, що нам відмовлювано ріжного рода концесій. Ми занадто прислухувались до уїдань і насмішок Поляків, які ніяким чином не хотіли і не хотять, щоби наш народ економічно і фінансово процвитав. Все зложилось на те, що ми лишились народом без банків і капіталу в тім самім часі, як докола нас поторились міліонові і міліярдові фінансові предприємства, які в часі війни звязались у великі, прямо горендальні грошеві картелі. Так пр. десять великих віденських банків мали в своїм заряді при кінци 1917 р. 12 міліярдів чужих капіталів, які принесли їм за рік 1917. чистого зиску 102 міліони 400 тисяч корон, а акціонерам виплачено дивіденди понад 382 міліонів корон. Сама плата персоналови і управі, та инші банкові видатки виносили в тих десятьох банках в 1917 р. висше 50 міліонів корон.

Рівночасно з тим розвоєм одних лиш віденських банків — можемо похвалитись, що маємо всего на всего один одинокий банк гіпотечний з 3 міліоновим закладовим капіталом, а в послідних роцї одержали ми концесію на другий банк з три, зглядно шість міліоновим закладовим капіталом. Маємо ту на думці новий „Український Банк“, який поставив собі за ціль фінансувати торговельні і промислові предприємства і вести розумно парцеляцію землї. Ся наша скромна похвала вийде ще скромнійшою, як зауважаємо, що наші старі кредитові стоваришеня находять ся під сю пору по більшій части в стані ліквідації, бо не мають де переводити своїх малих грошевих операцій, та що субскрипція на акції „Українського Банку“ іде незвичайно пиняво. Як так дальше будемо господарити нашими грішми і капіталами, то в короткім часі зустріне нас народна фінансова криза, а радше катастрофа. На се звертаємо увагу нашої суспільности і взиваємо її, щоби вона розумнійше повертала свої гроші і більше дбала про свої банки і капітали. Народ, що не зуміє утворити своїх фінансових інституцій, не буде мати права ні можности користати з добутків своєї працї і ощадностий.

Японія і Анґлія.

Недавно писали ми, як то Японія поволи і постепенно холола у своїй любови до теперішних союзників. Скільки в тих вістях дипльоматичного роблення настроїв, а скільки правди, поки-що годі розібрати, всеж таки множать ся прояви, які вказують на те, що жовтий союзник антанти захитав ся у своїй дружбі, що снує якісь скриті пляни, міркує, підраховує і своїм поведенєм зачинає будити недовіре. Так бодай виявляєть ся з голосів німецької преси.

З кінцем минулого місяця японський президент міністрів в розмові з заступником „Daily Mail“ говорив майже отверто про глибоке недовіре Японців до Анґлії та додав скромно, що йому предложено питане, чи після війни при деяких умовах не був-би можливий німецько-японський союз. Японський президент міністрів не затаїв і своєї відповіди перед анґлійським журналістом. Іменно він сказав, що колиб Японія опинила ся цілковито ізольована і не могла числити на підмогу антанти, колиб далї Японія стояла перед питанем житя і смерти, то очевидно мусілаби взяти під розвагу справу союза з якоюсь иншою великою державою, що недвозначно вказує на Німеччину. Що правда, нині такий союз є ще неможливий. При кінци бесіди сказав японський міністер кілька висшгаких компліментів на адресу Анґлії, та вони не вспіли затерти загального враженя, що Японія стала холоднійша для своїх дотеперішних другів.

До тої справи, що чимраз-то більше вихиляєть ся з-за куліс відношене антанти до її союзника з далекого сходу, приносить дуже цікаву вістку оподїшна „Vossische Ztg“. Іменно американський секретар фльоти Данїельс мав ось як висказатись про „жовту небезпеку“:

Вільзон вести-ме війну доти, доки не побідить і не уґрунтує ся англьосаксонська етика. Коли тоді Америка й Европа будуть правлені на одній засаді, тоді може бути виграна найбільша і остання з воєн а то війна білих проти жовтої раси. Німечина мусить бути так обезсилена, щоби не могла прийти з підмогою жовтому чоловікови.

Се-ж прецїнь ясне, що коли Японія піднесе меч, щоб вибороти собі пановане на Тихім Океанї, Німечина помоглаби їй. Коли-ж Німечина буде розгорощена, тоді жовта небезпека для нас не істнує.

З України.

Нагінка на архієпископа Олексія.

„Вільне Життя“ доносить: Дня 8-го червня завитала до Владики Олексія, що повернув до Києва і як професор укр. народного університету розпочав свої лєкції, делєґація від чорносотенців і від імени обєднаних зборів пастирського та парохіяльного союза і членів недавного єпархіяльного „собору“ запропонувала йому негайно покинути межі київської єпархії, як особі, що нїби вносить заколот в церковне житє.

До сього донесеня додає „Нова Рада“, що архієпископ Олексій відказав ся піти за домаганєм чорносотенної делєґації.

Роля Ґаличан на Українї.

До відома головного комітету партії с.-ф. дійшло, що урядові круги будім-те намірають виселити Галичан-Українців. Хоча досї не було даних до фактичного спротиву, занепокоєний комітет с.-ф. приняв резолюцію, яка являєть ся виразом опінії усеї укр. інтеліґенції. Резолюція виясняє становище Галичан до укр. культурного житя, вважаючи їх твердим фундаментом в справі нашої державности. Признає скромність Галичан, які без огляду на політичні курси, робили просвітну роботу, не претендуючи на якийсь провід у суспільстві. Тому виселене Галичан було би тяжким ударом не лиш для справи просвіти, але й для самої держави. Комітет с.-ф. вважає таке зарядженє прямо недопустимим.

Доля Криму.

Співробітник „Кримського Вістника“ передає від компетентної личности слідуючі вісти про долю Криму:

Як цілість, підчинена воєнній команді німецької армії, Крим ділить ся на части — західну і східну. Осередком першої є Севастополь, другої Теодозія. В німецьких кругах вкинув погляд, що для економічного укріпленя Криму треба-б прилучити до нього декотрі повіти Таврії, достарчуючі йому хліба.

Німецькі власти рішили підняти досить низьку культуру Криму до такої степени, щоб він міг стати найбогатшим ринком збуту для Німечини. В сій цілї намірено устроїти в Севастополи окремий штаб, з повновластями міністерства торговлї.

Крім сього зажадано, щоб Севастополь призначив просторе місце для розвитку експорту на Чорнім морі. Тут буде управа водного транспорту і тут будуть находити ся представники держав, беручих участь в розвитку Каботажа на Чорнім морі.

Взагалі видно, що питане економічної судьби Криму наближаєть ся до розвязки.

Донська делеґація.

Донський і український уряд переговорює ся саме про обміну товарів і управильнене зелїзничого руху між Доном й Українською Державою.

Похорони жертв звіринецької катастрофи.

Київ, 11-го червня. На днях відбули ся тут похорони жертв київського вибуху. На упокійній літурґії в церкви Александрівського шпиталю був присутний гетьман, посли, достойники німецької і австрійської армії, які поклали на домовинах вінці з живих цвітів. Похорони відбули ся на звіринецькім кладовищи.

Українське робітництво.

Робуче населене Херсонщини орґанізує ся в центральні бюра, обєднує в професії і піддержує звязь всіми силами в надії лучшого будучого.

Нові часописи.

В Одесі став на днях виходити тижневик „Наше село“, а у Старобільську, в Харківщині, відновлено часопись „Старобільская жизнь“. Видають її земство і спілки, а друкують в українській та російській мові. — В Чернигові вийшло перше число орґану соціялістів-федералістів „Вісти“.

Укр. Держава і галицькі Українцї.

У Київськім „Відродженю“ читаємо:

Ніхто з Українців, або приятелів української держави не заперечить, що країна-західній клаптик української землї, східня Галичина, мала для розвою української духової культури і української політичної думки величезне значіня.

Коли на українство в бувшій російській імперії падали скорпіони за скорпіонами з холодного Петрограду, коли з відтіля в 1876 р. вийшов ганебний указ про заборону друку усіх українських книжок і газет, все, що живійше, що думало і чуло по українськи звернуло свої очи на Галичину. Туди перенесли свою літературну діяльність Куліш, Кониський, Драгоманів, Чайченко (Грінченко), Коцюбинський, М. Грушівський, знаходячи гостинний привіт в галицьких періодичних видавництвах: в „Правді“, „Зорі“, „Літературно-науковім Вістнику“, як також в друкарні наукового товариства ім. Шевченка у Львові, яке від 1873 р., від часу заснованя сього товариства при матеріяльній підмозі російських Українців (головно полтавської поміщиці Милорадовичевої), відіграло таку незвичайну ролю в розвою української культури.

Се товариство, з початку друкарське, змінило в 1891 р. свій статут і перетворилось на взір української академії, яка своїми науковими публікаціями здобула собі солідне місце в науковім світі, не тільки російськім, але й загально-европейськім.

Досить сказати, що навіть зажерті українофоби, такі як проф. Флоринський і академик Соболевський, не могли в своїх університетських викладах і працях обійтись без того матеріялу, який публиковано у видавництвах Наукового Товариства ім. Шевченка.

Даремні були всї переслідуваня української культури з боку варварського російського уряду. Вони тільки приглушили народний дух і народню енерґію, яка шукала собі виходу там, де була змога — в Галичині. Галичина стала довгий час тим культурним цен-

тром, тим українським Піємонтом, куди звертались очи цілого багатоміліонового українського народу.

Підкріплений живими силами соборної України, український рух в Галичині ширшав і глибшав. Натрафляючи на нечуваний опір з боку двох державних ідеольоґій, польської і російської, які хоч собі ворожі, в справі задушеня української ідеї подавали собі руки, Українці-галичани, в боротьбі за свої ідеали, за ідеал культурного і політичного обєднаня України, гартувались на безстрашних борців, що не хотіли входити з ворогами в ніякі компроміси.

Галицько-українська інтеліґенція, що вийшла з під нужденної селянської стріхи і, перетерпівши нечувані перешкоди, включно до хронічної голодівки підчас своїх студій, надбала собі високу освіту в галицьких і австрійських висших школах, і ціле своє знане вона віддавала до послуг свого народу, згідно з тими заповітами, які їй дала українська література, починаючи з Шевченка, а кінчаючи Франком і Лесею Українкою, Олесьом, Стефаником та иншими корифеями нашого слова.

Вірна тим заповітам, українська інтеліґенція, особливо українська молодь, висунула на першім загально-студентськім вічу 15 липня 1899 р. гасло самостійної України і гасло боротьби за український університет у Львові, і тим гаслом удало ся молодим борцям заінтересувати широкі селянські маси. Українська молод ставала все на боці сірої селянської маси в її боротьбі за поліпшене долі. Так в 1902 р. українська молодь, покинувши львівський шовіністичний університет, станула на чолі ґрандіозного аґрарного страйку. Та сама молодь не завагалась посидіти в тюрмі, відбувати голодівку з приводу того, що затягувано слідство, не завагалась пролити свою кров в особі Адама Коцка в боротьбі за ідеал висшої української науки і культури.

Дякуючи невсипучій праці української інтеліґенції в Галичині, український рух вийшов з місцевих австрійських рамок на інтернаціональну арену, загрожуючи істнуваню „єдіной і неделімой“. І тому російський уряд поставив собі одним з головних завдань здобути Галичину і задушити український рух. Зараз на початку війни 1914 р. Микола Миколаєвич, верховний головно-командуючий, проголосив українську Галичину „наследієм Івана Калити“.

Коли російські війська окупували Галичину, то весь остаток української молодої й старшої інтеліґенції (більшість із зброєю в в руках виступила проти „єдіної і неделімої“, зорґанізувавшись в українські леґіони січових стрільців) вивезено в далекі тайги Сибіру, куди також спрямовано українських полонених. Українці не тішились тою протекцією, яку мали другі Славяни. Їх виключено зі славянської семї і переслідувано страшно.

Та упав царський режім, настала революція. З далекого Сибіру і з північної Росії почали напливати кадри галицької інтеліґенції, які в формуваню Української Держави відіграли непослідню ролю. Богато з них заповнило міністерства, богато служить по школах і по земствах, сповняючи тим самим важку працю державного будівництва. Богато їм прийшло ся натерпіти.

З самого початку революції всі прихильники і борці за „єдіную і неделімую“ кидали свої затроєні стріли в український табор, стараючись викликати серед місцевих Українців нехіть і ворожнечу до Галичан і „галичанщини“, але все-ж таки Галичани своїм тактом, своєю здібністю до творчої роботи, здобували собі крок за кроком симпатії і врешті стали настільки необхідними для Української Держави, що в одній з точок договору з Австрією є застережене, що бранці Українці і взагалі австрійські громадяни-Українці мають право лишитись на Україні що найменше рік.

Тепер хтось розсіває тривожні чутки, що буде нарушена тринайцята стаття додаткової умови з Австро-Угорщиною, яка звучить: „Полонені, які находять ся, на якій би то не було службі в державі їх побуту, мають право при їх бажаню полишити ся на тій службі на протязі одного року, числячи від дня ратифікації мирового договору. Написані заяви тих полонених про їх згоду мають ся переслати до їх правительства, рівночасно з повідомленем про їх задержане. Як в особливих випадках правительство рідної держави настає на відставлене, то повинно того полоненого зараз переслати, хіба би він не забажав більше вертати ся до дому“.

Не можемо вірити в правдивість сих чуток, але все-ж таки в наші бурхливі часи навіть неможливість стає можливістю. Закона про українське громадянство немає доси, як також немає доси правових норм, хто являєть ся українським громадянином і як здобути українське громадянство. То Галичани хоч не є формальними громадянами, морально і фактично належать до української держави, віддаючи усі свої сили для її укріпленя. Тому усі державні чинники повинні доложити своїх старань, щоби усунути небезпеку відкликаня Галичан, бо се було би ослабленем творчих сил нашої молодої, ще не зміцненої держави. Коли в чиїм інтересі лежить таке відкликанє, так се певне ті, які в інтересі „единої неделімої“, а не в інтересі України і центральних держав.

В справі інтернованих, конфінованих та вивезених громадян України в Австро-Угорщині.

Посол Української Народної Републики у Відни, др. Андрій Яковлів, звернув ся до ц. і к. міністерства закордонних справ з нотою, в якій, посилаючись на уступ II. артикулу додаткового договору між Українською Народньою Републикою і Австро-Угорщиною, просив, аби ц. і к. міністерство закордонних справ як найшвидше полагодило справу з поворотом інтернованих, конфінованих і вивезених українських громадян, згідно з умовами мирового договору. — У відповідь на се ц. і к. міністерство закордонних справ повідомило п. посла дня 25-го мая с. р., число 43.789/II., що з боку міністерства вже зроблені відповідні розпорядження, щоби тим громадянам Укр. Нар. Републики, які можуть їхати на власний кошт, на їх прошеня давав ся дозвіл для повороту на Україну. Що відносить ся до тих громадян, які не мають зараз коштів виїхати, то в справі безплатного перевезеня їх на Україну зроблено заходи, аби порозуміти ся з Українським Правительством і спільно розпо-

Калейдоскоп з України.

VI.

По дорозі до Києва.

Нарешті мали ми можність вибрати ся до Києва, серця України. Як воно бєть ся тепер? Чи не стиснув його залізний пястук? Рано скоро світ опускали ми город Олександрівськ за Дністром. У поїзді публика їде разом з військовими. Так цікавіще їхати. Сидимо, гуторимо. Кругом степ безмежний, запорожський. Геть обсіяний: збіжа зеленіють. Надармо шукаю очама необсіяних піль, про які так богато оповідав світови ексц. Айхгорн, нім зважив ся, вислати німецького ляйтнанта на засідане найвисшої маґістратури України. Але годі — ексц. Айхгорн може мати ліпші очі, чим я, і міг десь побачити незасіяні поля.

З нами їде якийсь гетьманський сотник, молодий, елеґантний, у синьо-жовтій шапці. Говорить слабо по українськи, але витревало. І що друге слово каже: „вибачаюсь“, себто „перепрошую“. Се очевидно живцем перекладено з російського: „ізвіняюсь“, де воно має сенс. А по українськи виходить коміка: сам себе вибачає напр. за те, що другому наступив на вагнітку. Нашим хлопцям дуже сподобало ся те його „вибачаюсь“. і вони також починають уживати того слова. Веселість росте.

Нараз мовкне вона: до купе входить високий і дуже широкоплечий мужчина, літ коло 40, атлетичної будови, в довгій киреї з чорної, лискучої вовни, в чорно червонім козацькім колпаці на голові, з якого звисає довжезний кутас. Лице строге і велике, очі грізні. Уоружений від стіп до голови. А за ним — (Україна се земля противенств) — тихо вступає гарний, але то дуже гарний молодець, літ коло 19, високий і стрункий, у сірім мундірі, зі срібними відзнаками хоружого, з крісом у руці, з шаблею при боці; лице отверте, енерґічне, приємне. Бє від нього інтеліґенція й молодече довіре до світа.

Дивлю ся на нього й очам своїм не вірю: він має на шапці величезними чорними буквами на білім полотні випечатане слово: „Корниловцы“. Як? У серці України — уоружений жовнір з армії Корнилова? Сього мені було за багато навіть на Україні, яка ще не упорядкувала ся. Приступаю до нього і кажу:

— „Вибачаюсь. Ви Корниловець?“

— „Да. Корніловець“, відповідає по московськи.

— „Яким же чином ви в повнім уоруженю заїхали в саму середину української держави?“

— „Якто? Адже армія Корнілова в союзі з Німцями“.

— „Так? Проти кого?“

— „Проти большевиків.

Але большевиків треба доконче вигнати з Донщини! Може тут є які німецькі шпіони, але не бою ся — можуть мене й розстріляти! Отверто говорю, що думаю про них!“

На доказ правдивости своїх слів виймає документ і подає мені.

Читаю. Документ виставлений німецькою командою в німецькій мові.

— „Кілько вас є?“ питаю.

— „Вісім тисяч. За нами йдуть ще Кубанці. Але вони вагають ся, що їм робити. І вони не змобілізовані ще як слід“ (говорить весь час по московськи).

— „Який національний склад армії Корнилова?“

— „Три четвертини Українців“.

Наше здиване росло.

— „А може й ви Українець?“ питаю.

— „Да. Українець, уроджений в Херсонщині“.

— „Так чомуж ви не говорите по українськи?“

Тепер він здивував ся і так, як би я запитав його напр.: чому не вискакуєте на місяць?

По хвильці надуми відповів:

— „Бо тут не було української держави“.

— „Адже в Галичині також не було української держави і нема, а ми говоримо тільки по українськи. У нас якби хто прилюдно заговорив чужою мовою. то на другий день було-б се в усіх українських часописях, як соромна поява“. докинув один з моїх товаришів.

чати перевоз їх на Україну. Такі незаможні Українці залишають ся на короткий час ще в таборах для інтернованих, бо коли би їх випустити з таборів, то вони терпіли би злидні.

Що до вивезених громадян-Українців з Волині і з прикордонної смуги, то більшість сих громадян вже повернула до домів (кілька тисяч інтернованих в Ґредіґу-Нідеральмі). — Нарешті ц. і к. мінїстерство обіцяло зробити всякі полекшеня українським громадянам конфінованим, о скільки в окремих випадках не повстане сумнів з державно-поліційної точки погляду.

Таким чином досягнено значних полекшень для українських громадян в Австро-Угорщині. Нині всї інтерновані українські громадяни, які забажали би виїхати зараз на Україну на свій кошт, дістануть дозвіл. А для того, щоб швидше дістати такий дозвіл, необхідно, аби громадяни звертали ся до Українського посольства у Відни (Hotel Bristol, Kärtnerring) за посвідченем, що вони дійсно є українські громадяни і мають від укр. правительства дозвіл на виїзд до України. З такими посвідченями як австро-угорські, так і українські власти скорше зроблять всякі формальности.

Про все висше наведене п. посол Української Народньої Републики у Відни просить нас донести до відома українських громадян, які тепер мешкають в Австро-Угорщині

Відгуки минулого.

У ланцюсї траґізму київського побуту прибуло одно звено: вибух пороховні на Звіринці. Пекло огню, що розлило ся недавно тому, серед ломоту вибухаючих стрілен, мов лява над Помпеї, уже потахло і обезображені жертви лягли купою у спільній могилї на Байковім кладовищи, серед схвильованого здвигу оставших, що дожидають і на себе черги, сліпого удару стихії... Скорбна увага людська, що блудить блудом довкруги сього кошмарного місця тисяча смертий, пригадує минуле Звіринця, сторінку з його історії.

Назва Звіринця сягає запевне сих в омрації згублених времен, коли тут, де низками білїли до недавна чепурні людські житла, бігав поміж пні тису і дуба грубий лісовий звір, та коли тишину зеленої пущі трівожили оклики боярських рогів і лай чужих собак. Найстарша згадка походить з часів ігумена Климентія, іменно над місцем його вічного супокою в печерській лаврі видна напись: „Климянт ігумен Зверинськи“.

Як далеко простирав ся отсей Звіринець в великокняжу епоху, ніяких даних не має. В XVI. столїтю Звіринець займав 10 квадратових верств, а саме всю полудневу часть теперішнього Київа. Межі його йшли-б тепер по наводницькій улиці, коло ґенерального шпиталю аж до Байкової гори, а відти по річці Лебідя до Днїпра. На сході Звіринець обмежений Днїпром а на заході зелїзницею.

Лавра з її печерами близькими і далекими, Видубицький і св. Троїцький монастир находить ся в рейоні Звіринця.

Для історика се обєкти первоядної вартости.

Найбільш інтересу викликують очевидно печери. Вони виконані чоловіком мабуть в неолїтичну епоху, коли люди жили як звірі і улаштовували своє житя під землею. Культура видобула їх звідтам і животворне сяйво сонця, учинила услівєм нового житя. Вздовж обох берегів Днїпра тягнуть ся такі первобутні, видовбані в скельних отесах ниші, у яких жив зразу антропоїд, а пізнійше чоловік, що тікав від світа спасеня ради.

Після хрещеня Киян і знищеня ідолів поставлено над Днїпром Видубицький монастир, який відограв свою ролю в часах козачини. Про сї часи говорить хроніка ігумена Фтеодосія Софоновича, зложена в XVII. столїтю, під заг.: „О зниценю боженицъ у Київі от Владимира“, слїдуюче:

„Повість теж єсть старих тая, же гди 1 болвана волокли з гори утопити в Днїпр, і били по череву, біс в ньому кричав ляментуючи; далї „гди того болвана утопили, плинул в низ а невернії йдучи берегом, плакали і звали мовлячи:

„Видибай наш Господару, Боже, видибай! (випливи). А той болван видибал албо виплил аж там на берег, де тепер монастир Видубицький“...

Значить, історія Видубицького монастиря починають ся в X. столїтю.

В XI. ст поруч з Видубицьким та Звіринецьким печерним монастирем був тут „раєний двір“ князя Всеволода, лїтня його резиденція. Лїтопись під 1070 роком оповідає: В се лїто заложена бисть церква святого Михайла в монастири Всеволожи на Видибичи“.

Коло сього часу загинув звіринецький печерний монастир.

По гадці д. Камянїна (Звѣринецкія пещери въ Кіевѣ, 1914 г.) печери загибли в 1096—1097 роках, під час набігу половецького хана Боняка. Тоді Половці підпалили Київ і пограбували місто з монастирями. Тоїж участи неминув і Видубецький монастир і Всеволодів двір; мешканці їх, спасаючи себе, ховались в звіринецькому печерному монастиреві, відки Половцям неможливо було їх дістати, в вуському печерному проході двом чоловікам можна було захищатись від цілої сотнї. Бачучи се, Половці засипали вхід до печер і тим припинили туди доступ повітря; всї ті, хто сховав ся там, загинули. Після сього звіринецькі печери були забуті.

Крім того, оповідає лїтописець, Половці „зажгоша і Двір Красний єгоже поставі благородний князь Всеволод на колму, іже єсть над Видобичи“. Після сього Видубецький монастир почав підупадати; князї нїби забули про нього. М. Максимович пише:

„Київська лїтопись зазначає, що через 111 років від утвореня камінної церкви в Видубичах, не було на Київському столї нї одного князя, котрий би одідичував любов Всеволодову до сього місця“.

В лїтописї відомости про Видубецький монастир збивають ся ще лід 1146 та 1200 роками.

Звіринецькі-ж печери в перший раз були відкриті в 1882 р. Тоді-ж зробив спробу обдивитись їх проф. Антонович, але се йому не вдало ся, бо печери були з заказу військових властий засипані.

В другий раз відкриті були печери на Звіринцю в 1911 р., дякуючи новому сповзу гори. На сей раз печерами зацікавив ся князь Жевахів, котрий дістав дозвіл на розкопи і провадив їх під управою археольоґів: А. Ертеля та С. Вельмина.

В печерах знайдено було богато усипалень, багато чоловічих кістяків, черепів та кісток. Знайдено — зотлїлі деревяні дошки, труна, старовинні лупцеві плити й цеглини великокнязївського часу, иноді з слідами поливи, поламані хлїбні жорна, плетені з тоненьких ремінів, хрести — параманди, клапті повстяної та шкіряної обуви, побитий глиняний посуд і окремі черепки і т. и. Цікаво, що з металевих річий нічого не знайдено; видко вони були розкрадені в той час, коли печери ніким не охоронялись.

Останніми часами, коло входу до печер виріс цілий скит. Перед війною в ньому нараховалось до 40 ченців.

Сам Звіринець заселив ся уже давно. Ще в лїтописях можно знайти вказівки про іствуванє там села.

Місцем військових складів і фортеці Зві-

Хлопець задумав ся і по хвилї — почав говорити по українськи тай говорив зовсім добре. А при кінці вже й аґітував за уживанем української мови. І нам радив поїхати на Дон, де багато можна придбати-б Українців.

За час тої розмови той велитень у гайдамацькім одязї, що прийшов з молодим „Корниловцем“, пильно нишпорив по своїх кишенях і витягнувши два папери, подав їх менї. Я почав читати більше помнятпй. На нїм було написано по українськи менше-більше отсе: „Ясневельможний Пане Гетьмане! Мене увязнили Нїмцї під закидом шпіонажі Невдовзї мають мене судити нїмецьким военним судом. Прошу о ратунок“. — Підписано: „полковник українських військ“ (назвище)

Другий документ був виставлений по нїмецьки нїмецькою командою — на проїзд для такого а такого підхорунжого...

Я очевидно не зрозумів містерії тих обох документів у одної особи, але не хотїв про те починати розмови при незнакомих людях. Порадив тільки посїдачеви тих документів, щоб письма свого полковника не показував першому лїпшому стрічному чоловікови, тільки їхав з ним туди, де його післали.

— „Ми вам віримо“, відповіли наші нові знакомі, що нам вправдї було приємно почути, але все таки не могли ми позбути ся певної прикрости ізза їх легковірности, особливо в такій справі, де ходить о житє Українця.

— „На станції запізнаю вас з нашим есаулом, по вашому оберстляйтнантом“, рішив той міцний козарлюга з письмом полковника.

На жаль, ми не думали задержувати ся на двірцї, бо спішили ся до парохода і потім плисти до Київа Днїпром, щоб побачити могилу Шевченка по дорозї.

Дуже сердечно розпращали ся ми з новими знакомими й поїхали до пристанї. Там стояв уже готовий до відпливу пароплав „Геракль“. Був переповнений пасажирами, але ми якось роздобули місця. Та довідавши ся, що він пливе до Київа дві або й три доби, бо під гору тяжко йде плавба, — рішили ся ми таки їхати зелїзницею й вернути на дворець.

Тут замовили ми собі обід і ждемо. В тім появляєть у дверах наш знакомий козарлюга (гарного хорунжого з армії Корнилова ми вже не бачили більше); за ним ішло двох молодих гарно прибраних козаків, очевидно старшин. Був се згаданий уже есаул зі своїм адютантом, сотником. Есаул був ранений в руку. Наш знакомий уже від дверий так щиро і голосно втїшив ся, що відкрив нас, — що вся публика звернула увагу на нього і на нас. Австрійська жандармерія, що робила службу, також. Вона стала собі нам за плечима і придивляла ся, як ми в дружбі з гайдамаками їли обід.

По обідї п. есаул замовив ряд повозок і повіз нас по Катеринославі. Ми шукали знов за д. Трубою, але знов на дармо. В згадуванім уже музеї зустріли ми двох єврейських скавтів (пластунів) ґімназистів. Від них довідали ся, що в Катеринославі є й українська орґанізація молодих пластунів (коло 40 люда). На жаль, ми не мали часу, шукати за нею.

На мою думку булоб дуже добре, як би українські пластові орґанізації з Галичини могли як найскорше відбути прогульку над Днїпро, або бодай писемно увійшли в контакт зі своїми посестрами. Се малоб необчислимо гарні наслїдки з огляду на вирівнуванє національної свідомости.

Наш есаул показав ся образованим чоловіком. Говорив багатьома чужими мовами (нпр. французькою, румунською, турецькою, татарською). І він і його адютант — се були гарні, козацькі типи з сухими лицями й орлиними носами. Виглядали на аристократів з роду, а мали незвичайно сильно розвинені мязи, з чим любили показати ся. Оба мимо свого образуваня висказували погляди, що — щирого Українця пізнати по тім, що уміє пити! І відповідно до тих поглядів гостили всїх, видаючи силу гроший...

Їх гарна, але вже таки надто широка, вдача необхідно потребує внутрішнього стриму на ґерманську міру — інакше знищить ся і вишумить без хісна для народа.

(Далї буде).

ринець став не так давно. Мала звіринецька фортеця заснована в 1810 році. Вона призначалась для зміцненя Печерської Петровської кріпости і для захисту міста, від очікуваного нападу французького війська.

Під час останньої війни на Печерську, в районї печерської фортеці. не хватало місця на те, щоб розмістити все потрібне в військовий час, і значна частина всяких складів посунулась у всї боки і в тому числї на Звіринець. На Звіринцї-ж розкинулись і артилерійські склади, котрі були причиною недавньої катастрофи. Ю. О.

Большевицьке правлїнє на Сибірі.

Читаєш і душа холоне.. Кошмарним духом Андреївських картин віє із стрічок і здається ся, немов перед нами пережитя „Сімох повішених“ у хвилях попереджуючих замморгнене петлї на шию. Се вісти, що наспіли від Українців з Сибіри.

„Відроджене“ доносить, що на днях добили ся на силу до Київа післанції звідтам, і схвилювали суспільство описами подій, які мали місце у Сибірі, під покровом большевицької влади.

Засуджено там на каторгу значне число Українців, і хто знає, чи не на той світ, бо слїд по них пропав..

Се, що діялось там недавними часами переходить межі доси знаного большевицького упідленя... Вони підслухували розмови, що їх вели Українці.. запроторювали у підземні тюрми тих, що одягали вишивані сорочки, робили ревізії з цілим апаратом цинізму і відваги на все.. Українські книжки скидали на купу і палили серед оклеків радости, як Ботокуди; божевіле їх не виносило виду погрудя Шевченка, чи його потрету, вбраного рушниками. Йшло з димом майно українських громад, як отсе в Іркутську; після вистав в театрах на учасників Українців устроювано нагінку, ловлено і на отвертих місцях і по переулках, впадано між сїмї нічю.

Утиск приняв такі розміри, що Українції кидали майно, сїмю і спасали ся утечею. До помочи большевикам стали Великороси, імя Петлюри бісило так отсих добрих другів, що найбільше за нього діставало ся страдальцям. Ограблювали небіжчиків, що їх смерть постигла на дорозї, стягали навіть з їх пальців вінчальні перстенї. Коли, крадучись, українським мандрівцям приходило ся перебирати крізь большевицький кордон до німецького, то вони мали дві посвідки на всякий случай: коли попадуть ся большевики, віддавали їхню леґітимацію, а попадуть ся Німцї, українську.. Був случай, коли несподівано наткнувши ся на німецьку патрулю, утікачі, всунувши в рот вібгану большевицьку посвідку, проковтнули її. Німцї, прочитавши українські леґітимації нагодували нещасних, дали умити ся, поклали в постіль... Но хвиля не та, щоб такий вчинок міг викликати довіря, навпаки він перейняв наших людий таємним жахом, глибоким підозрінем, і вони стали міркувати, що мабуть така німецька поведінка, — обійтись спершу з людиною хорошенько, а відтак може й розстріляти. — Треба увійти в положене утікачів, в психіку хвилї, щоб зрозуміти їх пережиття, тоді, коли німецький жовнїр закликав їх до відїзду, і вів на двірець зелїзничий, а вони з пониклими головами, ледви тліючі, думаючи, що се їх дорога на смерть, йшли за ним.. Радости із житя, коли їх дійсно посаджено в поїзд, годї описати.

Українці в Іркутську звертали ся за помічю до шведського та инших консулїв, но се не довело до успіху. Тепер вони вислали крадькома деяких з поміж себе, щоб ті просили в Київі у послів поратунку, бо инакше прийдеть ся руку наложити на себе... Дорожнеча у Сибіри неімовірна. Селяни на торги нічого не привозять, „керенок“ брати не хочуть, а инших гроший немає. Поля від Самари до Курського не засїяні...

Політичне житє Сибірі таке: Осаул Семенів зайняв Читу, віддїли Мілюкова і Львова йдуть Троіцькосавським шляхом на Іркутск, Омск занято Дутовим.

Проєкт земельної реформи на Україні.

З Київа доносять: Рада мінїстрів розглядає такий проєкт „тимчасового права про порядок набуваня і продажі землї в области української держави“:

1) Кождий власник господарсько-рільних і лїсних ґрунтів, в тім числї і пайкових, має право продавати їх без всякого обмеженя. 2) Державний земський Банк купує землю і лїси без обмеженя скількости. 3) Кожда фізична або правна одиниця має право набувати при помочи купна-продажі, а також силою даровизни і полюбовних актів або з ліцитації ґрунтові пайки з тим застереженем, що ті пайки не можуть перевисшати 25 десятин. 4) Гуртки і стовариишеня поодиноких рільників мають право набувати землю при помочи купна-продажі, силою даровизни і полюбовних актів без обмеженя скількости, але під умовою, що поодинокі пайки, призначені для кождого з учасників купна будуть розграничені до хвилї зладженя акту продажі і що учасників купна обовязувати-ме норма вказана в статї 3-ій отсього закона. 5) На випадок переступленя ким-небудь при купні вказаної в 3-ій статї отсього закона норми, земля, що перевисшає норму, переходить безплатно в посїдане скарбу, причім справу переходу землї до скарбу рішає суд силою процесу, який піднимають орґани мінїстерства рільництва. 6) Набуванє землї поодинокою особою в скількости, що перевисшає норму, вказану в 3-ій статї отсього закона, допускаєть ся тільки в кождім поодинокім випадку за призволом мінїстра рільництва для публичних, промислових і инших господарсько-рільничих цїлий, згідно з призволом, зазначеним в самім актї. Нагляд над здійсненем тих цїлий купцем вкладаєть ся на повітові і ґуберніяльні рільні комісії, що мають повстати. — На випадок, коли купець протягом року від дня затвердженя умови не поробить заряджень, щоби здійснити цїли, вказані в призволї — згадана пайка переходить безплатно на власність скарбу, причім справу переходу рішаєть ся в порядку, вказанім в 5-ій статї отсього закона. 7) Поміч в злучених з приписами отсього закона орґанізаційних і помірових працях мають давати згадані в 6-ій статї отсього закона рільні комісії. 8) Право набувати лїси при помочи купна-продажі, дістають приватні особи, союзи і стовариишеня в кождім поодинокім випадку тільки силою призволу мінїстерства рільництва. 9) Загально-російські і українські закони, а також розпорядки тих правительств, суперечні з отсим законом, завішуєть ся аж до часу знесеня отсього закона.

Всї договори в справі купна-продажі землї і лїса, на котрі акти продажі зладжено перед 31. грудня ст. ст. минувшого року, заховують обовязуючу силу і маєть ся їх затвердити усталеною дорогою.

Отсей проєкт земельного закона — після донесеня найновійших українських часописий — приняло українське правительство і 9. червня с. р. мало його проголосити.

НОВИНКИ.

— Що вивезли большевики з України. Скільки лиха та матеріяльних збитків наробили большевики на Україні — трудно счислити: нищили, брали все те, що тільки попалось до їх рук. А коли-ж побачили, що їм тут панувати прийдеть ся не довго, тоді вони розпочали вивозити з України — і гроші, і хлїб, і цукор, і ріжне майно як громадянських, так і скарбових інституцій. Ось пр. як ограблено зелїзниції правобережної України. Большевики вивезли: зелїзничих возів (по обчисленю П. Михайловича):

Класи	ваґонів
I.	291
I—II.	370
II.	724
II—III.	50
III.	1753
III. (почт. відділ) .	5
IV.	1643
Реставраційних . .	6
Службових . . .	141
Товарових . . .	96
Почтових . . .	38
Арештантських . .	43
Санїтарних . .	29
Разом . .	5195

Всї ті ваґони, не числячи паровозів, забрано большевиками на Московщину. Тепер при мирових переговорах з Росією піднесено й справу поверненя Україні забраних возів, та в значно меншій скількости. Так пр. Українції домагають ся звороту всего 2.569 ваґонів, себто лиш половини.

— Нарушене перемиря. У Київ наспіли вісти, що совітські війська, не глядячи на заключене перемирє, напали на село Кожемякино (витебської ґубернії), що лежить в українсько-німецькій полосї і розграбили його. На місце поспішив німецький віддїл,

який прихопив десятьох грабіжників і розстріляв їх. Для обезпеки на будуче, Німці пішли вперед поза демаркацийну лінію. Большевицьке правительство заклало протест. Німці вказують на те, що не вони а большевицькі війська перші нарушили демаркацийну лінію.

— **Гине, гине в сірій мраці слід по журавлях.** (Г) Днина сяйлива, як добра надія в дорогу вандрівним птицям. З над берегів Дністра, від тихої Пісочної і конькоритно розкиненого Розвадова, від Верині, йотічками пересnутої, з Київця і Черниці, грянуло стрілецьке юнацтво, готове в далекий, незнаний вирій, у Єлисаветград, кинений між води десятка бистрих річок, де кублить ся новий кіш галицькому стрілецтву.

Поміж расні сади, кучерявими опліткамм позаплітувані, затишні кутки, повні споминів. улиці наддністрянських сіл білі від пилї, закурило людьми, почотом довгим, що сей шнур журавлів витягнув ся в просторн, — заляшало молодецькою переливною мовою. А потім шум дужий, як безліч крил і вже вони, сини наші, довіряють своє „ниві“ залізному велетню.

Усміхи, квіти, мольба очий о незабудь...

Дощ лемиків і рож, сих темно-червоних, аж чорних, сипле ся їм дорогою до ніг, нашим синам. Їх витає Україна, бере в обійми. кождого стрічного і плаче від непевности і гордої втіхи.

А поїзд мчить весь в хоругвах і вінцях хвої. Скибами родючими, як медом змазані вилискують ся перед ними землї Покутя, ланами барвінку, що взяв житя з пролитої тут гуцульської крови, витає їх Буковина. Ще трохи, понесуть ся над Бесарабією, пишною молодими хлібами і прислонивши чола долонею від золотого миґтіня, будуть вигрібуще дивити ся перед себе, на той шлях стародавний, відки Запорожці приходили з пушками і рушницями сватати Хмельниченку Люпулову доню-красавицю, і вертали з нею, хмуроокою, одягненою в перли і золотошвейну ширинку, серед витязкого сміху і пісень сиво-чубих кобзарів.

Славу дідів спомянуть, бурно стрепенуть ся від картин розмальованих в степовім воздусі, самі-ж „мечі на плугове зелїзо перекують...“

Ми знаєм, що посіяне ними зерно буде чисте, без кукілю і снїти.

Боже помагай до роботи! В добрий час, наша дорога надіє!

— **Основа музеольоґії.** Лекція директора Нац. Музея д-ра Іляріона Свєнціцкого про основи музеольоґії відбуде ся в музею в неділю 16 с. м. о годині 8 вечером. Огляд збірок при штучнім освітленю. Вступ 1 К, для шкільної молоді 50 сот.

— **Видавництва А. Хойнацького.** В справі книжок виданих накладом А. Хойнацького треба звертати ся на адресу накладця А. Х. Львів, ул. Листопада 56 партер на ліво.

— **Вернув з неволї** знаний патріот др Володимир Янович, лїкар в Станиславові.

— **Арешт Самійленка.** З місцевости Лозова, під датою 8 червня пишуть, що відомого укр. діяча і письменника і члена повітової шкільної управи Віталія Самійленка арештовано повітовим старостою. Причиною арештованя були рішучі стараня письменика в справі українїзації школи.

— **Харчеві картки на Криму.** З Одеси пишуть про заведене карткової системи на хліб. Пайка на одного; три чверти кукурузяної муки на тиждень.

— **Нема хліба.** В Кременчузі хлїбова кріза. Ніяких припасів не має. Міські пекарні пусті. В Одесї відбула ся нарада над харчовими справами при участи представників міста і австро-угорської команди, для припинення спекуляції предметами першої необхідности. Власти успокоюють населене, заперечуючи, щоб ситуація була трагічна.

— **Большевики,** як пишуть з Чернигівщини займають там ще пять повітів.

— **Концерт з творів Степенка.** В будинку київської опери відбув ся дня 10-го червня концерт, устроєний національним хором, а зложений з творів популярного композитора К. Степенка. І хор і пісні викликали дуже сильне вражіне. Артистичну керму перенян був д. Приходько, звісний із своєї запопадливости і тонкого смаку, тому й київська публика заповнила театральну салю по береги.

— **Анґлія хоче опанувати швецьку пресу.** Як тільки вибухла світова війна, старала ся коаліція, а головно Анґлія, опанувати публичну опінію в Швеції. Зразу хотіла просто перекупити пресу, але показало ся, що швецька преса є за чесна і не дала ся взяти на фунти і франки. Відтак коаліція заложила безплатне кореспонденційне бюро, але й се не помогло, бо швецькі більші часописи з сього бюра не користали. Тепер взяла ся коаліція на инший спосіб. Швецька преса не має своїх окремих кореспондентів по більших осередках світа, а користає з заграничних кореспонденційних бюр. Посередничить у сім „Швецьке телеґрафічне бюро“. Перед кількома днями розійшла ся вістка, що всї пресові аґенції коаліції зірвали нараз зносини зі „Швецьким телеґрафічним бюром“ і що якісь богаті • панки мають заложити окрему „швецьку“ аґенцію.

— **Причини зросту кримінальістики.** Перший віденський прокуратор радник двора др. Геплер оголосив в одній фаховій правничій часописи статю, в котрій обговорює сильний зріст злочинств в часї війни і старає ся винайти дійсні їх причини. Др. Геплер приходить до заключеня, що головною причиною застрашаючого зросту криміналістики є слабосильність прокураторії. Треба менше грозити карами, а більше їх переводити. По війнї, коли жовнїри повернуть з фронту домів, потреба сильної прокураторської руки буде ще конечнїйша.

— **Засуджене** американської міліонерки. Жінку нюйорського міліонера і письменика Stokes-a засудив суд за шпіонажу на десять лїт вязниці. Засуджена була з роду Росіянкою і вела в Америці соціялістичну пропаґанду.

— **Смертельність** в американській армії. Число смертельних випадків в американській армії є дуже велике. Воно в троє перевисшає число тих, що гинуть на полї бою. Головною причиною смерти запалене легких.

— **Зменшене числа уродин** в Німеччині. Число уродин в Німеччині постійно упадає. Коли пр. в р. 1877 на 1000 мешканців припадало 41 новородків, то в р. 1913 тільки 27. На основі найновійшої статистики родить ся тепер річно около 900 тисяч дітий менше, чим нормально повинно родити ся. Причини сього ріжні, передовсїм сильно поширена система двох дітий обо цілковитої бездітности. Кромі того смертельність між малими дітьми приняла застрашаючі розміри.

— **Женщина у папері.** На днях отворено у Відни виставу середників заступчих (Ersatzmittel). Особливе зацікавлене викликали не тільки у жіночого світа, а також між технїками і хеміками вироби з паперу. Під хвилю, коли зовсім не має вовняних тканин, око видця збентежено зустрічає імітації не до відріжненя від правдивих. Всї роди матеріялів для одежі там заступлені, від батисту, аж до тяжкої зимової вовни — очевидно... з паперу. Не бракує і шовку, аксамиту — також... з паперу. Одіж виконана з них дуже стрійна і дає гарне вражіне. Не лиш сукнї пань і мужеські пальта і тут виконані з паперу, але також парасолї, капелюхи і проче. Цілком особливо представляють ся кружева і уставки з паперового волокна, занависи з розкішними узорами point-laces. Загал сподїєть ся, що паперова ткань хоч в части облегчить недостачі в одежі, і поможе женщині та матери перетрівати теперішню скруту, тим більше, що „женщина у папері“ виглядає не менше принадно, як її попередниця у правдивім шовку і вовні. Но нам, скептикам, не сходить з думки картина у якомусь німецькому гумористичному журналї: Святочно у папір одіте товариство вибирає ся на прогульку — вертає після зливного дощу... без ніякої одежі, одними держаками обчимханих парасолів заслонюючи себе від людського позорища.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Обід у Гетьмана.

8-го червня відбув ся обід у п. Гетьмана в пошану ґенерал-фельдмаршала Айхгорна та чинів його Штабу. Обід сей був улаштований у відповідь на той, що дав фельдмаршал Гетьманови 26-го травня. Обід носив військовий характер і крім чинів Штабу та військового Міністра на обіді були присутні: Голова Ради Міністрів, Управляючий Міністерством Закордонних Справ, Управляючий Морським Міністерством Максимов та Начальник Гетьманського Штабу отаман В. Дашкевич Горбацький.

На обіді були сказані такі промови: Пан Гетьман сказав по українськи:

„Я радий вітати в себе ґенерал-фельдмаршала і представників славетньої Германської Армії. Я піднімаю чару за хоробрі Германські війська, котрі допомогають нам творити незалежну Українську Державу і встановляти лад та спокій в краєві. Пю за здоровля їх славного проводиря, ґенерал-фельдмаршалу Айхгорну—слава!“.

В відповідь ґенерал-фельдмаршал сказав по німецьки:

„Пане Гетьман! Щиро дякую Вам за Ваші ласкаві слова та сказану увагу. Вам відомо, п. Гетьман, що я салдат і можу відповісти Вам, як такий. Ґерманські війська прийшли сюди, виконуючи наказ Нашого Верховного Проводиря. З великою радістю пішли ми на сей заклик, бо діло йде про те, щоб дати допомогу народови, котрий прагне увільнитись від своїх гнобителів, і нам судило ся прекрасне й благородне завдане бути першою опорою молодої Держави на початку її державного будівництва.

І коли з богатьох боків в сьому краю нас зустрічають не з великою охотою, а з недовірєм і іноді навіть з відкритою ворожнечою, то се дуже прикро, але разом з тим я сподіваюсь, що як тільки Україна стане твердо на своїх власних ногах, як незалежна самостійна Держава, і сї люди — виключаючи тих, котрі бажали-б з особистої користи продовжити революційний стан краю на вічні часи, — будуть в свій час з подякою згадувати про ґерманського салдата.

Сей час прийде напевне, той час, коли Україна, — збудованя котрої Вн. п. Гетьман, з твердою рішучістю й вірою в Бога приняли на себе, — знов заквітне і праця в містах та селах, на фабриках та в полі знов поновить ся, щоб принести багаті плоди. Прийде сей час, коли Українська Держава, підтримана патріотичним самовабутєм своїх громадян і кермуючись Урядом, який утворив ся на відповідних народу підвалинах, піде на чолї всіх східних народів в відношеню добробуту та дійсної цивілїзапії.

Від всього серця бажаю приходу такого часу і за сю щасливу будучність підіймаю чару і говорю: „Хай живе Україна та її Гетьман“. (Відроджене).

ОПОВІСТКИ.

Неділя, дня 16-го червня 1918

Нині: 16-го червня: греко-кат.: 6 Н. по Воскр., римо-кат.: 4 Н. по З. С.

Завтра: 17-го червня: греко-кат. Митрофана, римо-кат.: Адольфа еп.

| **Хто з Українців гуртовнїв і промисловців** не одержав запрошеня на нараду в Тустановичах дня 23. червня о годині 3. пополудни в читальні Просвіти, зволить зголосити ся до адв. д-ра Р. Перфецького, Львів Сикстуська ч. 43. б.

| **Старшина** Кружка У. Т. П. з Бережанах, приступаючи до отвореня приватної чотирокласової народної школи в Бережанах розписує отсим конкурс на дві сили учительські та управителя. Рефлектуючі на ті посади зволять подати в порученім письмі до Голови Кружка Дра Василя Левицького в Бережанах всякі дані, відносячі ся до їх дотеперішної служби, та условя, на яких приняли би посаду — найдальше до 15. липня 1918, щоби завчасу могти подбати про евентуальні уряьоки. 103

| **Почтовці позір!** Статут Товариства „Краєвий Союз українських почтовців“ у Львові, затверджений власне ц. к. Намісництвом, друкує ся і зістане сими днями розісланий всім П. Т. членам. Невдовзі також будуть скликані Загальні Збори, котрих реченець, порядок денний і т. д. оповістить ся окремо в часописах. Почтовці-Українці! Горніть ся громадно до одинокого станового Товариства і других до сего заохочуйте. Всякі инші Товариства станові нам чужі і не дадуть нам належної охорони. Письма і посилки просимо слати на адресу: Станислав Панькiв, старший офіціял почтовий Львів. — Комітет. ч. 117 3—3

— **Загальні Збори** Товариства взаїмного кредиту „Віра“ Стоваришеня зарестрованого з обмеженою порукою в Перемишли відбудуть ся дня 25 червня 1918 у вторoк о год. 4 попол. а в разі браку комплету того самого дня другі Загальні Збори о год. 5 попол. в комнатах Товариства з слідуючим порядком нарад:

1. Отворене Загальних Зборів через предсідателя.
2. Відчитане протоколу з попередних Загальних Зборів.
3. Справоздане Дирекції і білянс за 1917 рік.
4. Справоздане комісії ревізійної з внесенем на уділене абсолюторії.
5. Проєкт розділу білянсової надвижки за рік 1917.
6. Вибір двох членів Ради надзираючої і одного заступника.
7. Затвержене одного члена Дирекції і двох заступників.
8. Зміна § 276 Статута.
9. Вибір трех членів комісії ревізійної.

Перемишль дня 10 червня 1918.

За Раду надзираючу Товариства взаїмного кредиту „Віра“ в Перемишли.

Михайло Котович, секретар. Роман Дмоховський в. р. предсідатель

| **До послїдних подій в Київі.** Фотографічні знимки жовнярів розоруженої Нїмцями „синьої дивізії“ можна набути в обох укр. книгарнях у Львові.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

ОГОЛОШЕНЯ.

Загальні Збори

тов. кредит. „Народний Дім“ в Станиславові відбудуть ся дня 28 червня 1918 о год. 7 вечер у власнім льокалю ул. 2 Мая 18 з таким порядком:

Відчитане протоколу з попередних Зборів. Справоздане управи за роки 1916 і 1917. Звіт контрольної комісії. Вибір Ради Надзірної. Затверджене вибора дирекції. Вноски і запити.

ч. 115 Надзірна Рада.

Загальні Збори

товариства взаїмного кредиту „Надія“ в Бережанах відбудуть ся дня 15 липня 1918. в льокали торговлі „Народного Дому“ в Бережанах з слідуючим порядком дневним:

1) Вітворене Зборів.
2) Звіт з діяльности за р.: 1914. 1915, 1916 і 1917.
3) Справоздане ревізійної комісії.
4) Розділ чистого зиску.
5) Вибір цілої Надзірної Ради і затверджене 3 членів Дирекції.
6) Внески.

Наколиб в висше означенім часі не явило ся приписане статутом число членів відбудуть ся того самого дня і в тім самім льокали о год. 2-гій по полудни другі загальні збори без огляду на число присутних членів.

о. Гаврищ, голова — о. Король, секретар.

Загальні Збори
Краєвого Тов-а Господарського „Сільський Господар“ у Львові

відбудуть ся у второк дня 18. червня 1918 р. о год. 9-ій рано в великій сали Музичного Товариства ім. Лисенка при вул. М. Шашкевича ч. 5.

Порядок зборів є поданий в 116-ім ч. „Українського Слова“ з дня 27. мая с. р.

За Головну Раду „Сільського Господаря“ у Львові.

Іван Кивелюк, президент — о. Т. Войнаровський, віцепрезидент.

З „Труда“.

Отсим повідомляємо ВП. Вкладчиків на книжочку в нашім стоваришеню, що починаючи від д. 1. липня 1918 будемо від всіх вкладок жадати 4 прц. — Дирекція. 111 1—3

Дяка буде потребувати парохія Самбір. Кандидати уміючі вести нотний хор або з красним голосом мають першенство. Услівя: Стала платня, помешкане і доходи часть в натураліях разом до 3000 річно. Зголошена до гр. кат. уряду парох. в Самборі. В поданих услівях о 20 прц. менше потрібно також паламаря. 2—2 ч. 113

Білик Михайло

— — Львів, Коперника 24, партер. — —

Приймає

СТРОЄНЄ ФОРТЕПЯНІВ, ФІСГАРМОНІЙ

— — — і инших інструментів. — — —

СПІВАНИК
Українських Січових Стрільців

заходом „Артистичної Горстки Українських Січових Стрільців“, Відень 1918. На гарнім папери, в оправі. На 128 стор. 83 пісний з нотами на один голос, 68 образців. Ціна 5 К. Найвигіднійше замовляти за посліплатою на адресу: Zentralleitung der Ukrainischen Legion Wien VIII, Lederergasse 20. ч. 81. 3—12.

На час літних ферій можуть знайти відповідно платне занятє ученики і учениці висших кляс шкіл середних з добрим і читким письмом. Зголошувати ся особисто в Товаристві взаїм. обезпечень „Дністер“ у Львові, ул. Руська ч. 20 в урядових годинах (9—2 разом з послідним шкільним свідоцтвом і власноручною пробою письма. 4—5 ч. 95

Добре платні місця дієтарів і маніпулянток в Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові (ул. Руська ч. 20), можуть зараз обняти мущини або женщини з добрим, читким і вправним письмом — за устним або письменним зголошенєм при долученю відписів свідоцтв і власноручної проби письма. 4—5 ч. 96

Купно шкільних книжок. Купую всі шкільні книжки, атляси, словарі і т. д. і плачу найвисші ціни (переплачую), купую рівнож переводи (так звані Бриќі), за котрі плачу по 20 сот. за штуку. Яків Гельцель, книгарня Львів, Ринок 29, в пасажу Андріолього. (Упрашаєсь уважати на адрес фірми). ч. 88

Професор гімназійний прийме лекцію на вакації, найрадше в гірській околиці. Зголошеня слати до Адм. „Діла“ під „Професор“. 5—5 ч. 73

К раски для фарбованя одежі і матерій

звісної, найліпшої марки

„Текля“ (Tekla)

ві всіх краммах; для відпродавців по К 30·— за 100 пачок franco за посліплатою, — при більшім відборі відповідний рабат. Замовленя на адресу заступника фірми:

С. Л. Шнайдер. Львів, Стрілецька пл. 2.

S. L. Schneider Lemberg Strzelecki platz 2.

20 7—10

Пошукуєсь панни до писаня на машині за доброю заплатою. Зголоситись під „Машина“ до Адм. Укр. Слова. Львів вулиця Сикстуська ч. 21.

Земельний БАНК Гіпотечний

спілка акційна у Львові (улиця Підвалє ч. 7.)

Приймає і переводить субскрипції

VIII. австрійської военної позички

під найкориснійшими умовами.

Хто підписує VIII. военну позичку, повинен се вчинити виключно через свій власний, — — — український Банк.

1191—10

Памятка з Берестя!

фотографічні знимки з підписами делегатів на мировім договорі в Берестю можна купити в обох українських книгарнях по 3 кор.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

	У Львові:	В краю і державі:	За границею:	
На рік	44·— К.	56·— К.	На Україні	56 карб
„ півроку	22·— „	28·—	В Німеччині	56 мар.
„ чвертьроку	12·— „	15·— „	В инших державах	84 фр
„ місяць	4·— „	5·— „		

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ:

Стрічка двошпальтова або її місце 60 с.; в надісланім 1 К.; в оповістках 1·50 К.; в редакційній части перед або по новинках 2 К. Некрольоґія 2 К. Слова товстим друком подвійно. Оголошеня на суботу і неділю подвійно. Постійні оголошеня за осібною умовою.

Видає і відвічає за ред. Др Сидір Голубович. Друкарня Артура Ґольдмана, Львів Сикстуська 19.